

- визначення кола потенційних дебіторів та суворе планування дебіторської заборгованості підприємства на майбутні періоди;
- постійний моніторинг дебіторської заборгованості;
- визначення можливості застосування кредитної політики щодо окремих покупців продукції та формування її принципів і умов;
- прискорення процесу погашення дебіторської заборгованості за допомогою сучасних форм її рефінансування;
- здійснення ефективного контролю за формуванням та погашенням дебіторської заборгованості підприємства та розрахунок розміру резерву сумнівних боргів.

Дотримуючись цих пріоритетів підприємство зможе працювати більш ефективно.

Література:

1. Голов С. Ф., Костюченко В. М. Бухгалтерський облік і фінансова звітність за міжнародними стандартами.– 2-ге вид., перероб. і доп.– Х.: Фактор, 2008.– 1008с
2. Положение (стандарт) бухгалтерского учета 10 «Дебиторская задолженность» (утверждено приказом Министерства финансов Украины № 237 от 08.10.1999 г., зарегистрировано в Министерстве юстиции Украины № 725/4018 с изменениями и дополнениями).
3. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» от 16.07.1999 г. № 996-XIV.

Звягінцева М.А., к.е.н. Яценко М.С.

Проблеми обліку основних засобів

На сьогоднішній день основні засоби функціонують у виробничих та невиробничих сферах різних підприємств. Останнім часом облік їх дещо ускладнився, а ряд проблем негативно впливають на процес управління виробництвом, знижуючи ефективність використання їх.

Однією з головних є проблема визначення основних засобів. Так, відповідно до П(С)БО 7 основні засоби – це матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів чи надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік) [1].

Надання широкої свободи підприємствам у визначенні терміну корисного використання активів має серйозний недолік, який полягає у наявності суттєвих розбіжностей і невідповідності у термінах використання на аналогічні об'єкти в різних господарствах, тому необхідно, з урахуванням галузевих особливостей, розробити класифікатор із глибокою деталізацією об'єктів основних засобів. Друга проблема – це розбіжність у бухгалтерському та податковому обліку. Через неузгодженість національних стандартів і законів, які регулюють бухгалтерський та податковий облік бухгалтеру необхідно вести два обліки тому одну і ту саму амортизацію необхідно розраховувати двічі: в бухгалтерському обліку і при сплаті податку на прибуток.

Існує також певна проблема щодо нарахування амортизації, згідно із Законом України «Про оподаткування прибутку підприємств». Так, у відповідності до Закону, нарахування амортизації провадиться до досягнення об'єктом I групи (будівлі, споруди, передавальні пристрої) 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, і що ця залишкова вартість його відноситься на витрати виробництва. Виходить, як що підприємство побудує об'єкт вартістю рівною або меншою за цю суму, то відразу повинно його списати, не відображаючи його в балансі підприємства як основний засіб. На погляд фахівців, з яким ми погоджуємося, необхідно замість встановлення обмежень нарахування амортизації сумою 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, встановити величину цих обмежень у відсотках від первісної (або відновлювальної) вартості [3].

До кола інших проблем можна віднести:

- різні підходи до термінології та визначення сутності основних засобів у фінансовому обліку й системі оподаткування, принципів їх оцінки;
- проблеми вдосконалення системи амортизації;
- проблеми підвищення інформативності первинних документів з обліку основних засобів;
- проблема інформаційного забезпечення управління матеріально-технічною базою;
- проблеми аналізу ефективності використання основних засобів і можливості її прогнозування тощо.

Окремою групою є проблеми складності оцінки основних засобів, які полягають у виборі вартості, за якою слід їх вимірювати.

Традиційним і найбільш методично розробленим способом оцінки в національній обліковій практиці є відображення основних засобів за первісною вартістю, яка складається з фактичних витрат на їх виробництво і придбання.

Проте при оцінці основних засобів в умовах інфляційних процесів застосування первісної вартості може привести до негативних наслідків. Навіть за умов незмінних цін, потенціал основних засобів не незмінним, оскільки скорочується строк їх служби, вони стають морально застарілими. Основні засоби, які придбані в різний час і мають однакові характеристики, матимуть різну вартість. А проведення постійних переоцінок збільшує витрати підприємства, що впливає на його фінансовий результат.

Основні проблеми, що виникають в процесі оцінки за справедливою вартістю основних засобів, такі:

1. На сьогодні в Законі України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» відсутні методичні основи обґрунтованого визначення вихідної оцінки основних засобів, що є досить важливим [2];

2. Використання поняття «справедлива вартість» в П(С)БО 7, оскільки ринкові ціни не можна назвати справедливими, так як вони не можуть бути одночасно справедливими і для продавця, і для покупця;

3. При виборі об'єктивного методу оцінки основних засобів необхідно мати на увазі, що не існує такої оцінки, яка б задовольняла вимоги всіх без винятку користувачів фінансової звітності.

Для вирішення даних проблем необхідно здійснити такі дії:

– удосконалити методiku обліку надходження основних засобів у системі аналітичних рахунків, що дозволить спростити систему бухгалтерських записів;

– розробити бухгалтерську модель економічного механізму амортизації, що сприятиме вирішенню проблем фінансового, внутрішньогосподарського обліку амортизаційних процесів та їх податкового аспекту;

– удосконалити методiku обліку витрат на ремонти основних засобів, що підвищить ефективність управління витратами;

– розробити моделі залежності витрат від віку устаткування, яка дозволить визначити доцільність проведення ремонту основних засобів.

Реалізація вищенаведених дій дасть змогу удосконалити організацію та методiku обліку та аналізу основних засобів, підвищити їх інформативність і прогнозувати ефективність їх використання на підприємстві.

Отже, створення підприємства передбачає інвестування значної частини капіталу в матеріальні цінності, що призначаються для довгострокового використання як засоби праці, становлять основу виробничих потужностей підприємства та є його основними засобами. Економічна сутність і матеріально-речовий зміст основних засобів слугують визначальними характеристиками ідентифікації їх значення в забезпеченні відтворювальних процесів, функціонуванні та розвитку виробництва. Тому важливе значення в дослідженні ефективності використання основних засобів відіграє оцінювання їх сучасного стану, забезпечення адекватної класифікації, виходячи із сучасних умов господарювання, та проведення об'єктивного аналізу. Бухгалтерський облік основних засобів потребує удосконалення в методико-організаційних аспектах, а також узгодженості законодавчо-нормативних документів. Крім того, у П(С)БО 7 наявні істотні розбіжності із міжнародними стандартами. Тому запропоновані шляхи удосконалення нормативної бази бухгалтерського обліку основних засобів дозволять гармонізувати вітчизняний облік з міжнародними стандартами та зменшити невідповідності й проблемні питання обліку основних засобів.

Література:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби».
2. Агрес О. Г. Основні засоби підприємств: стан, класифікація та вартісне оцінювання. Режим доступу: [http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Dtr/ep/2009_6/files/ekon_06_09_01_Agres.pdf].
3. Стрибуль О. В. Об'єктивна оцінка основних засобів як база для нарахування амортизації. Режим доступу: [www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/2009_33/22.pdf].

Іванова К.В., к.е.н., доц. Масленніков Є. І.

Оборотні активи, їх сутність та особливості відображення у фінансовій звітності

Розвиток ринкових відносин в Україні залежить від ефективних результатів діяльності підприємств, в досягненні яких важливе місце посідає організація обліку оборотних активів і відображення їх у фінансовій звітності.

Мета публікації – висвітлення основних моментів щодо визначення оборотних активів підприємства в нормативних джерелах та складанні фінансової звітності для забезпечення контролю за збереженням і використанням оборотних активів.

Оборотні активи – це грошові кошти та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати балансу [2].

Порядок визначення та правильне формування оборотних активів на підприємстві регулюється на рівні законодавства для забезпечення узгодженого обліку оборотних активів на підприємствах всіх видів діяльності та прав власності на території України:

- П(с)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»,
- ПСБО 2 “Баланс”,
- П(С)БО 3 "Звіт про фінансові результати",
- П(с)БО 4 «Звіт про рух грошових коштів»,
- П(С)БО 9 "Запаси",
- Інструкція №291 «Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій».

У Балансі підприємства відображаються активи, зобов'язання та власний капітал підприємства за умови відповідності всім критеріям визнання [2]. Якщо об'єкт бухгалтерського обліку не відповідає принаймні одному із критеріїв визнання, то він не відображається у Балансі.